

Iarna și măgarul metafizic

VISUL UNEI NOPTI DE VARĂ de William Shakespeare ● TEATRUL TINERETULUI din PIATRA NEAMȚ ● Data reprezentației: 5 martie 2000 ● Versiunea scenică și regia: Andreea Vulpe ● Scenografia: Horațiu Mihaiu ● Coloana sonoră: Cristian Juncu ● Mișcarea scenică: Felicia Dalu ● Distribuția: Ovidiu Crișan (Theseu), Lucreția Mandric (Hippolyta), Victor Giurescu (Lysandru), Constantin Lupescu (Demetrius), Clara Flores (Hermia), Ecaterina Hâțu/Gabriela Crișu (Helena), Cornel Nicoară (Egeu), Daniel Beșleagă (Oberon), Roxana Frunză (Titania), Bogdan Talașman (Puck), Corneliu-Dan Borgia (Peter Pană), Dan Grigoraș (Fundulea), Tudor Tăbăcaru (Suflete), Pompiliu Ștefan (Ștuț), Florin Mircea jr. (Blânduț), Paul Chirilă (Foame), Olimpia Mălai, Dorina Maria Haranguș, Smaranda Astanei, Gabriela Crișu, Ecaterina Hâțu, Alina Grigore, Bogdan Matei, Ștefan Ruxandra, Marius Blaj (Spiriduși).

Astăzi nu se mai poate vorbi despre curajul de a monta Shakespeare: toată lumea o face, fără prea multă pietate. Mai bine să ne referim la firescul cu care Andreea Vulpe dovedește, în spectacolul de la Piatra Neamț, că are asupra textului shakespearian o perspectivă coerentă și – așa cum declară ea în caietul-program – posibilă. E drept, nu însă și condamnable, că, în numele acestei perspective, regizoarea taie și adaugă replici (pentru

foto: Cornel Miftode

prolog, se inspiră din Ovidiu, Herodot, Chaucer, Thomas North). Nimic forțat, atâta timp cât există argumente. **Visul unei nopți de vară** se petrece... iarna. De ce? Acolo unde lipsește dragostea, bănuie, în loc, viscolul. Soarele apare numai o dată cu armonia dintre îndrăgostiți. Deocamdată, însă, personajele dărdăie de frig și, din când în când, beau un ceai cald, ca să se încălzească. Dar noaptea de pomină în care se petrece o mare parte din acțiune nu este chiar polară. În piesa lui Shakespeare, cele două perechi adorm, în pădure, pe un covor de flori. La Andreea Vulpe, covorul e prezent, la propriu, cu flori colorate care răspândesc în jur o lumină dulce, primăvărată și pare că prefigurează o insulă a fericirii. Până la urmă, o dată cu iubirea, vin și zorii. Iese soarele – o minge galbenă, fosforescentă, de efect vizual, pe care actorii o trec de la unul la altul, ca într-un joc plin de bucurie.

Povestea, paralelă cu textul, pe care o inventează Andreea Vulpe este perfect încheiată logic și susținută de scenografia lui Horațiu Mihaiu – un plan înclinat, acoperit cu "zăpadă" și presărat cu trape ca niște găuri de cârțiță, din care intră și ies personajele. Dar ceva șchioapătă.

Ceva important. Pe scenă se mișcă doar niște carcace goale, care nu te impresionează decât vizual (uneori, nici măcar atunci: în timpul nopții de vară/iarnă, siluetele eroilor sunt scufundate într-o penumbră obositoare, fără nuanțe). Relațiile sunt menținute la geometria aparențelor, ca într-un joc de șah. Nu mai există decât două categorii: oamenii și duhurile. Îndrăgostiții, Lysandru și Helena, Demetrius și Hermia, Theseu și Hippolyta, sunt îmbrăcați în negru. Primii patru, atât de asemănători unul cu altul, par, vorba lui Jan Kott, interșanjabili. Pe de altă parte, nu reiese de nicăieri că lui Puck, lui Oberon și Titaniei li s-ar acorda o mai mare importanță decât spiridușilor de rând. Ca și ei, sunt spirite inexplicabile uniformizate, purtând costume albe cu croială aproape identică, similare celor de bebeluși (tot ca nou născuții – aluzie pe care nu am priceput-o –, spiridușii dau din mânuțe și din piciorușe). La capitolul "deși", aș include, din păcate, și interpretii: hotărît lucru, nu este un spectacol "de actori". Pe unii i-am văzut mai inspirați în alte producții. Totuși, în montarea de față aproape că nu i-am remarcat. Sau, dacă am făcut-o, m-au lăsat rece. De exemplu, Bogdan Talașman, un Puck grăsun și

destul de drăgălaș, stropește publicul cu jeturi de elixir dintr-o seringă. Cu toate acestea, îți vine să spui: "Și ce dacă?" Ce să mai vorbim de debutanți? Corecți, dar fără sare și piper. La fel, trupa de meșteri care, în mod obișnuit, face farmecul **Visului...**, aici nu prea are haz.

În spectacolul Andreei Vulpe emoționează – paradoxal pentru tradiționaliști – pasajul unde regizoarea "intră" cel mai adânc în povestea originală: după ce cuplurile de amorezi se trezesc din somn și trupa de meșteri prezintă o mică bucată teatrală, Fundulea moare. El este cel care, "transformat" în măgar, a constituit, de-a lungul nopții, una dintre pricinile dezlănțuirii simțurilor. Pentru Fundulea, experiența nu a fost defel comică și nimic nu mai e ca înainte. Ceva ireparabil s-a produs: contactul cu cealaltă lume îi este fatal. Nu se mai poate readapta (lucru pe care Dan Grigoraș îl arată foarte bine). Disparația lui stârnește la început râsete, ca și cum ar face parte din scenariul hilar al lui Peter Pană. Abia apoi personajele și publicul sunt zguduți ca de un frison: Fundulea a trecut dincolo. Noaptea în pădure nu a fost o glumă.

Mirona Hărăbor

Sf — flash

De ce?

Spectacolul Andreei Vulpe **Visul unei nopți de vară** de William Shakespeare se petrece... iarna. Regizoarea a adăugat un prolog în care concentrează mitologia referitoare la isprăvile lui Theseu. E dreptul unui regizor să-și privească personajele din ce unghi vrea. E dreptul unui regizor să își închipuie spiridușii puerili, pe Puck, tâmp, pe regina amazonei, punkistă și pe Titania, odaliscă flască. Dar e și dreptul meu, ca spectator, să mă întreb: de ce?

Am înțeles, bunăoară, că vrajba dintre zei a preschimbat anotimpurile, dar atunci de unde a luat Puck – mai ales așa greoi la trup și la minte! – floarea cu pricina în plin univers hibernal?

Nu neg ingeniozitatea artistică, nici importanța inventivității sau a noului în interpretare. Dar am o mică pretenție: ca totul să se înlănțuie logic. Și, ca dovadă că nu sunt nici partizana tradiției, nici închistată în prejudecăți: am apreciat și că aici am văzut primul Fundulea

tânăr, și nota de melancolie a acestui personaj, și faptul că moare într-adevăr, am reținut în partea pozitivă a bilanțului și că în final am văzut primul Theseu îngenucheat. Dar tot mă întreb: de ce, dacă regizoarea a simțit nevoia unor intervenții (parafrazări, adaosuri, contemporaneizări) în textul lui Shakespeare, dacă nici traducerile nu i-au plăcut pe de-a-ntregul, de ce s-a mai oprit la marele Will? Există la ora actuală în lume piese unde Julieta e capitalistă, Romeo – lider sindical, sau unde bețivanul Sly se visează Macbeth; dar acestea nu poartă pe afiș semnătura lui Shakespeare. După cum există montări împotriva tuturor exegezelor literare (de exemplu, o **Îmblânzirea scorpiei** unde Catarina, după tirada finală despre supunere, își taie venele), dar care nu au schimbat nimic din text. De aceea, tocmai pentru că vreau să mă dumiresc de ce am văzut ceea ce am văzut, mă întreb din nou: de ce?

Daria Dimiu